

Nr 43/1971.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y -
r e l s e s framställning till Ålands
landsting med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om
nyttjande av åkermark.

Åkerreserveringsavtal har i riket ingåtts sedan våren 1969, då den i riket gällande lagen om begränsning av nyttjande av åker (FFS 216/69) trädde i kraft. På grund av erfarenheterna från lagens tillämpning under denna tid har denna lag undergått vissa ändringar genom lagen den 18 juni 1971 angående ändring av lagen om begränsning av nyttjande av åker (FFS 548/71).

Landskapsstyrelsen har i samband med behandlingen av denna framställning till prövning förehaft frågan om lagens och därmed åkerreserveringsavtalens slopande. Förslag därom har väckts av bl.a. utvecklingsdelegationen och har i utlåtande till landskapsstyrelsen förordats av Delegationen för Ålands lantmannagillan. Ålands producentförbund anser däremot att möjligheter till dylika avtal fortsättningsvis borde finnas.

Utöver lagens syfte att begränsa produktionen av vissa grödor tillkommer åkerreserveringsavtalens sociala betydelse särskilt i fråga om jordbrukare som av åldersskäl eller sjukdom icke förmår bedriva jordbruk på sina åkrar. Landskapsstyrelsens majoritet anser därför att lagen fortfarande borde bibehållas. Återutarrenderingsklausulen på Åland ger därutöver möjlighet att fortsättningsvis hålla genom avtal reserverad åker i produktion. Avtalens effekt för jordbruksnäringen på Åland skulle dock fortsättningsvis följas upp, och landskapsstyrelsen avser att till förnyad prövning uppta ärendet ifall skäl därtill föreligger.

Även om åkerreserveringsavtalen på Åland som väntat icke fått någon större omfattning, för närvarande är tolv (ca 60 ha) sådana avtal i kraft, anser landskapsstyrelsen, att motsvarande landskapslag, landskapslagen den 16 april 1970 om nyttjande av åkermark (12/70), bör vara så utformad, att de åländska lägenhetsägare som ingått dylika avtal erhåller samma förmåner och äger iaktta samma bestämmelser som motsvarande odlare i riket. För den skull föreslås följande ändringar av landskapslagen om nyttjande av åkermark:

3 § 5 mom. Av stadgandet har icke klart framgått, huruvida ekonomibyggnad på avtal underkastad lägenhet kunnat upplåtas åt utomstående mot ersättning för annat än gårdsbruksändamål. Då det med tanke på lagens målsättning borde vara tillåtet att hyra ut sådan byggnad för dylik användning, har ett stadgande därom införts i detta lagrum.

5 §. Enligt gällande lag har lägenhetsägaren rätt att under ~~avtalets~~ periodens första år från åkerareal, som berörs av avtalet, skörda där möjligen växande höstsäd och -ryps. För denna del utgår dock ingen ersättning. På samma sätt borde den som ingått avtal ha rätt att under avtalsperiodens sista år på åker, som berörs av avtalet, så höstsäd och -ryps, som sålunda skulle skördas under den efter avtalsperiodens utgång följande hösten. För besädd åker skulle i sådant fall icke heller utgå ersättning det sista avtalsåret. I lagens 5 § 2 mom. föreslås ett härför avsett tillägg.

8 §. Åkerreserveringsavtal upphör enligt lagens 8 § att gälla, ifall äganderätten till lägenheten övergår, oberoende av vem som är ny ägare eller innehavare av den åker avtalet gäller. Av billighetsskäl föreslås stadgat att om äganderätten till åker, för vilken ersättning utgår, övergår till en eller flera av överlåtarens arvingar, medan den som ingått avtalet lever, kan avtalet under vissa förutsättningar överföras på dem.

11 §. Under vissa i denna paragraf stadgade förutsättningar kan ingånget åkerreserveringsavtal hävas och ersättningstagaren åläggas att återbetala uppbyren ersättning antingen helt eller delvis. För att undvika tolkningssvårigheter skulle ett tillägg införas, enligt vilket ersättningen helt eller delvis kunde återindrivas utan att avtalet samtidigt behövde hävas på grund av ersättningstagarens förfarings-sätt.

14 §. Enligt de nuvarande stadgandena förlänges åkerreserveringsavtal beträffande den minskade åkerarealen, om samfund börjar använda åker, för vilken ersättning utgår, för annat ändamål än jordbruksproduktion. Enär sålunda även beskogning av åker får sagda påföljd, skulle i 14 § göras ett tillägg, enligt vilket beskogning av åker, för vilken ersättning utgår, är tillåten och har icke i sagda paragraf nämnda påföljd.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vörd-samt förelägga landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om nyttjande av åkermark.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 3 § 5 mom., 5 § 2 mom., 8 och 11 §§ samt 14 § 1 mom. landskapslagen den 16 april 1970 om nyttjande av åkermark (12/70) som följer:

3 §.

På brukningsenheten belägna ekonomibygnader må icke, med undantag

för i 2 och 4 mom. nämnda ändamål, användas för jordbruksproduktion. Användning av spannmålstork är dock tillåten. Om ägaren ger någon rätt att använda ekonomibyggnad för annat ändamål än jordbruksproduktion, äger han rätt att uppbära ersättning för användningen.

5 §.

Under avtalsperiodens första år har lägenhetsägaren rätt att på den åkerareal som berörs av avtalet skörda där möjligen växande höstsäd och -ryps. Under det sista året av denna period får han även så höstsäd och -ryps på sådan åkerareal. För den åkerareal, som är föremål för skörd eller sådd, utgår dock icke ersättning.

8 §.

Säljer, byter eller skänker odlare åker, som åkerreserveringsavtalet gäller, eller säljes lägenhet eller område, som omfattar dylik åker, i utsökningsväg, upphör avtalet att gälla, då ägande- eller besittningsrätten övergår. Om äganderätten emellertid sålunda övergår till en eller flera av överlåtarens arvingar, må avtalet under av landskapsstyrelsen godkända förutsättningar överföras på dem. Överlåtes en del av åker eller upplåtes den på lega för annat än jordbruksändamål eller bör överlåtelse anses ändamålsenlig med tanke på förbättrande av jordbrukets struktur, må avtalet förlängas beträffande den minskade åkerarealen.

11 §.

Har den som ingått avtal hemlighållit omständigheter, som väsentligt inverkat på avtalets ingående, eller i någon väsentlig punkt givit oriktig uppgift om dem eller iakttar han icke i avtalet nämnda villkor, må avtalet hävas och ersättningstagaren åläggas att för den eller de treårsperioder av avtalets giltighetstid, vartill förseelsen hänfört sig, till landskapet helt eller delvis återbetala lyft ersättning och, ifall omständigheterna är försvårande, den ersättning som skall återbetalas förhöjd med högst 50 procent. Om avtalet trots förseelsen icke häves, kan ersättningstagaren likväl åläggas att för den ovan avsedda tiden helt eller delvis återbetala lyft ersättning. Till återbetalning bestämd ersättning jämte eventuell förhöjning må, oberoende av hur länge den varit obetald, tagas ur lägenheten med samma förmånsrätt som är stadgad för offentligträttsliga prestationer, vilka utgår ur fastighet.

14 §.

Åkerreserveringsavtal må ingås även med bolag, andelslag, förening, stiftelse, kommun, kommunalförbund, församling och församlingsförbund. Avtalsperioden är härvid sex år och ersättningens belopp per hektar åker 60 procent av beloppet av den enligt 9 § 1 mom. fastställda största

ersättningen per hektar. Ersättning erlægges i efterskott en gång om året. I övrigt iakttages i tillämpliga delar vad i 2-4 §§, 5 § 2 mom., 6, 8 och 11 §§ är stadgat, dock så, att av avtalet berörda ägor och ekonomibyggnader, med undantag av spannmålstork, icke alls må användas för jordbruksproduktion och att, om i detta moment avsett samfund börjar använda åker, för vilken ersättning utgår, för annat ändamål än jordbruksproduktion, åkerreserveringsavtalet förlänges beträffande den minskade åkerarealen. Beskogning av åker är likväl tillåten, och beskogad åker räknas icke som minskning av den åker, för vilken ersättning utgår.

Mariehamn, den 23 november 1971.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare Sune Carlsson.